

film, vi nu har vist, slår det en, at han i en helt usædvanlig grad altid har haft en hårfin fornemmelse for, hvor meget hans stof kan bære. — I sine herligt skiftende tempi svinger han mellem en usædvanlig dvælen ved visse ting og en rap, knap knaldperlestil, der tager vejret fra en. Hans største mesterværk er vel „Mr. Smith kommer til Washington“ — hvor det på tværs af alle dramatiske love lykkes ham at holde en i fuldstændig åndeløs spænding ved i detaljer at

beskrive, at der intet sker. — Det er frækt og fantastisk — personlig får jeg hovedpine, svedbølger på panden og ondt i halsen, medens James Stewart kæmper sig gennem sin 23 timer lange enetale i Senatet, og tænker man på hele filmens tema — afsløringen af en korrump senator — bliver man lidt vemodig ved tanken om de mere tandløse tidsfordriv, som siden da har udgjort i hvert fald 90 procent af hele verdens filmproduktion.

Johan Jacobsen.

MENNESKETS VILKÅR

DET STORE EVENTYR

Produktion: Arne Sucksdorff 1953.
Manuskript, instruktion, kamera:
Arne Sucksdorff.

Produktionsledelse og lyd: Niels-Gustaf Örn.

Musik: Lars-Erik Larsson.

Medvirkende: Anders: Anders
Nohrberg, Kjell: Kjell Sucksdorff,
fiskeren: Holger Stockman, faderen:
Arne Sucksdorff.

Arne Sucksdorff er blevet kaldt filmens store naturlyriker. Karakteristikken er affødt af hans skønheds- og stemningsmættede foto og hans ultranære naturiagttagelser. Men den er misvisende. I Sucksdorffs film er der andet og mere end poesi og dokument. Der er også drama i dem, og just i dramaet ligger deres idé gemt. Således også i *Det store Eventyr*. Det er absurd og fornærmende blot at betragte den som en charmerende naturfilm „for hele familien“. Den er ikke bare en rørende historie om to knægtes rørende forhold til en odderunge. Der er en tanke bag historien, og filmen må dømmes som udtryk for denne tanke.

I *Eventyret* mødes en række temaer fra tidligere Sucksdorff-film: fra *En kløven värld* naturens brutalitet, fra *Gryning og Skuggor över snön* mennesket som naturens fjende (stærkere akcentueret i filmens originale svenske version), fra *Vinden från väster, Den drömda dalen* og *Människor i stad* barnet som ufordærvet natur. Men temaerne gentages ikke slet og ret, de er føjet sammen i et nyt mønster. *Eventyret* er den første af Sucksdorffs film, der har plads både til idyllen og til fortvivlelsen. Den op-

hæver ikke spaltningen i naturen mellem liv-død, idyl-kamp, fryd-smerte, skønhæsligt, godt-ondt, men den erkender den og akcepterer den som en forudsætning mellem mange andre for livets store eventyr. *Det store Eventyr* slutter trods tabet af Utti med drengenes åbne smil til hinanden ved synet af tranetrækket. Smilet er som kunstnerisk effekt næppe rigtig bærekraftigt, men det er en klar visuel formulering af Sucksdorffs mening med filmen: et ja til de vilkår på godt og ondt som livet byder sine skabninger.

Det store Eventyr er Sucksdorffs modneste og mest virkelighedsnære film. Det er ikke det samme, som at den som kunstværk er den mest vellykkede. I kortfilmene kunne han nøjes med enkle entydige dramatiske motiver, som fik mytens perspektiv gennem den mættede poesi. Langfilmen har krævet en bredere gennemført historie, d. v. s. at det dramatiske har meldt sig for Sucksdorff som æstetisk problem. Men det problem har han ikke ganske haft held til at løse. Filmens tråd tages op for sent, det naturskildrende er dermed fra begyndelsen i for høj grad kommet til at stå ved siden af den centrale handling, odderhistorien. Der er storartede dramatiske episoder i filmens lange beskrivende partier (rævescenerne, tjurerens spil etc.), men de har ikke nogen nødvendig funktion i selve forløbet. Derfor splitter de filmen i stedet for at nitte den sammen. I det poetiske og det dokumentariske er Arne Sucksdorff aldrig nået højere end i *Det store Eventyr*, men kortfilmens dramatiske stramning fik han ikke overført til sin første langfilm. Derfor forbliver *Människor i stad, En kløven värld* og *Vinden och floden* højdepunkterne i hans kunst — indtil videre.

Werner Pedersen.